

Motion till riksdagen 2009/10:K290

av **Betty Malmberg och Marianne Watz (m)**

Förstärkt personlig integritet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skydd mot myndigheters övervakning och kartläggning av den enskildes personliga förhållande ska skrivas in i grundlagen i enlighet med Integritetsskyddskommitténs förslag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla frågor som på olika sätt berör eller kan påverka den personliga integriteten framdeles måste prövas rutinmässigt och skriftligt och att en sådan konsekvensanalys ska åtfölja beslutsförslagen på alla beslutande nivåer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att resehistorik för olika personers kollektivtrafikresor får sparas högst två månader.

Motivering

Kontrollnätet kring medborgaren dras åt och blir allt finmaskigare genom nya lagar och ny teknik. I årets rapport från Privacy international, som tar upp hur väl länderna behandlar sina medborgares personliga integritet, placerar vi oss näst sist bland de europeiska länderna. Bara Storbritannien är sämre. Tyskland är det land som placerar sig bäst.

Detta är illavarslande och dessvärre ett kvitto på att integritetsfrågorna måste få mycket större uppmärksamhet i vårt land. Ett stort problem är avsaknaden av helhetssyn då olika beslut fattas. För visst kan syftet med enskilda beslut vara befogade och skäligen men i kombination med andra likaså befogade åtgärder kan det få mycket negativa konsekvenser för den personliga integriteten. Detta måste vi få bättre kontroll över.

Vid en generell översyn kan man se att kontrollnätet utgörs av lagar och förslag till lagar av olika karaktär:

Fel! Okänt namn på

- ? Beslut, och förslag till beslut, som fattats med tanke på samhällets krav på säkerhet och där samhällets krav på säkerhet befunnits väga tyngre än den enskildes rätt till integritet (enligt proportionalitetsprincipen som innebär att samhällets krav på säkerhet vägs mot den enskildes rätt till integritet).
Till exempel: Telefonavlyssning vid brottsmisstanke.
- ? Beslut som fattats av andra skäl än att värna samhällets säkerhet och där den enskildes rätt till integritet inskränks för att främja olika s.k. nyttiga mål. Mål som kan sakna en grundlig analys av vilka vinsterna skulle bli och om dessa står i proportion till integritetsintrånget.
Till exempel: Ett lagförslag som innebär att landstingen ska få ta del av uppgifter om läkemedelsinköp från Apoteket och samköra dessa med journaluppgifter.
- ? Beslut och beslutsförslag som visar en aningslöshet om behovet av en genomförd analys av systemets konsekvenser och ett genomtänkt regelverk.
Till exempel: Brister i hur skolor hanterar personuppgifter om elever och föräldrar i sina IT-system och känsliga personuppgifter som skickas okrypterade och därmed oskyddade mellan Apoteket och en rad vårdgivare (Källa: Datainspektionen 2008).

Ny teknik ger också nya möjligheter till kontroll och övervakning. Att inte se helheten är aningslöst.

GPS ger möjlighet att exakt positionera föremål och därmed stora möjligheter till övervakning. "Smarta" biljetter som bygger på RFID-teknik ger möjlighet att registrera resehistorik som kopplas samman med personnummer och namn. Att tillåta att denna information sparas under lång tid är oacceptabelt från integritetssynpunkt. Grundregel ska istället vara att företag inte ska få spara personuppgifter de inte behöver och att personuppgiftslagen då ska gälla över arkivlagen.

Teknikens möjligheter bländar och lockar till systemuppbyggnad. Men tekniken förblindar.

Att bygga upp omfattande system som inte behövs för samhällets säkerhet över medborgare som inte lämnat sitt tillstånd, leder rakt in i kontrollsamhället. Att inte se nödvändigheten av att i görligaste mån skydda existerande system mot intrång är aningslöst, men sker likväl alltför ofta. Undertecknade anser därför att Integritetsskyddskommitténs förslag om att skydd mot myndigheters övervakning och kartläggning av den enskildes personliga förhållanden ska skrivas in i grundlagen.

För att kunna fatta goda och överblickbara beslut, och för att få bättre kunskap om hur olika förslag påverkar den personliga integriteten, anser undertecknade att det är viktigt att genomföra konsekvensanalyser innan besluten fattas. Vi anser att alla frågor som på olika sätt berör eller kan påverka den personliga integriteten framdeles måste prövas rutinmässigt och skriftligt och att en sådan analys ska åtfölja beslutsförslagen på alla beslutande nivåer, precis såsom sker med konsekvensanalyser i frågor som rör miljö. Analysen

Fel! Okänt namn på

måste också omfatta en helhetssyn där konsekvenserna av olika beslut vägs samman.

Stockholm den 29 september 2009

Betty Malmberg (m)

Marianne Watz (m)